

Fiscaal Juridische Actualiteiten

Informatiebulletin over de eigen woning en inkomensvoorzieningen

Nummer 220 – januari 2022

Inhoud

Fiscaal Juridische Signalen

- Afkoopgrens klein pensioen € 520,35 per 1 januari 2022 [1](#)
- Premie vrijwillige verzekering WW/WAO/WIA/ZW per 1 januari 2022 [2](#)

Vraag van de maand

- Schenkingsvrijstelling voor de eigen woning [3](#)

Wetgeving en beleid

- Lijfrenteverzamelbesluit gewijzigd [4](#)
- Wetsvoorstel aanpassing waardeoverdracht en pensioen-/lijfrenteafkoop [5](#)
- Geërfd recht ODV en aanwending voor lijfrente door één erfgenaam [5](#)
- Woningwaardegrens startersvrijstelling wijzigt per 1 januari 2023 [6](#)

Jurisprudentie

- Stakingslijfrentepremie aftrekbaar op bijdrage-inkomen Zvw? [7](#)
 - Box 3-heffing in strijd met internationaal recht [7](#)
-

Fiscaal Juridische Signalen

Afkoopgrens klein pensioen € 520,35 per 1 januari 2022

[Besluit staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid 16 december 2021, 2021-0000161500, Stcrt. 2021, nr. 50384](#)

Op grond van [art. 66 lid 1 en 2 Pensioenwet](#) en [art. 78 lid 1 en 2 Wet verplichte beroepspensioenregeling](#) kunnen kleine pensioenaanspraken door de pensioenuitvoerder worden afgekocht. Het grensbedrag daarvoor wordt jaarlijks herzien op basis van de Consumentenprijsindex Alle Huishoudens (CPI). De herziening wordt bepaald door de procentuele wijziging die dat indexcijfer over de maand oktober voorafgaand aan de aanpassing heeft ondergaan ten opzichte van de maand oktober van het daaraan voorafgaande jaar. De CPI van oktober 2021 is door het CBS vastgesteld op 112,18. De CPI van oktober 2020 was 108,47. De indexering resulteert in een nieuwe afkoopgrens van € 520,35 met ingang van 1 januari 2022.

In het overzicht 'Fiscale en sociale cijfers 2022' hebben wij niet de juiste afkoopgrens opgenomen. Als bijlage bij deze nieuwsbrief treft u een herzien overzicht 'Fiscale en sociale cijfers 2022' (versie 2022.2) aan met daarin het juiste bedrag.

Premie vrijwillige verzekering WW/WAO/WIA/ZW per 1 januari 2022

Het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (UWV) heeft eind 2021 de premiepercentages voor de vrijwillige verzekering op grond van de WW, WAO, WIA en ZW vastgesteld.

[Besluit premievaststelling vrijwillige verzekering WW 2022](#)

Het UWV heeft de premie voor de vrijwillige verzekering op grond van de Werkloosheidswet (WW) voor 2022 vastgesteld op 1,9%. De premie bedraagt een percentage van het dagloon. Het Algemeen Werkloosheidsfonds (AWf) verzorgt de WW-uitkeringen aan vrijwillig verzekerden.

[Besluit premievaststelling vrijwillige verzekering WAO 2022](#)

Het UWV heeft de premie voor de vrijwillige verzekering op grond van de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO) voor 2022 vastgesteld op 7,05%. De premie bedraagt een percentage van het dagloon. Het Arbeidsongeschiktheidsfonds (Aof) verzorgt de WAO-uitkeringen aan vrijwillig verzekerden.

[Besluit premievaststelling vrijwillige verzekering WIA 2022](#)

Het UWV heeft de premie voor de vrijwillige verzekering op grond van de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA) voor 2022 vastgesteld op 7,89%. De premie bedraagt een percentage van het dagloon. Het Aof verzorgt de WIA-uitkeringen aan vrijwillig verzekerden.

[Besluit premievaststelling vrijwillige verzekering ZW 2022](#)

Het UWV heeft de premie voor de vrijwillige verzekering op grond van de Ziektewet (ZW) voor 2022 vastgesteld op 9,20%. De premie bedraagt een percentage van het dagloon. Het Aof verzorgt de ziektewetuitkeringen aan vrijwillig verzekerden.

Belang voor de praktijk

Iemand die niet verplicht verzekerd is uit hoofde van een dienstverband of een uitkering kan bij het UWV een vrijwillige verzekering afsluiten voor de WW, WAO, WIA of ZW. Meer informatie over de vrijwillige verzekering is te vinden op de [website](#) van het UWV.

De vrijwillige verzekering is niet bijzonder populair. Onderzoek wijst uit dat slechts 20% van de zelfstandig ondernemers een arbeidsongeschiktheidsverzekering heeft. Hoge premies en medische keuringen blijken een behoorlijke drempel te vormen.

Iets anders is de private aanvulling WW en WGA, die wordt uitgevoerd door de stichting [PAWW](#). Na afloop van de WW of loongerelateerde WGA-uitkering kan een werknemer recht hebben op een aanvulling vanuit deze stichting. Daarvoor moet de werkgever wel zijn aangesloten bij de stichting. De overige voorwaarden zijn terug te vinden op de internetsite van de stichting [PAWW](#).

In dit kader is het interessant te melden dat in het [Pensioenakkoord](#) een verplichte arbeidsongeschiktheidsverzekering voor alle zelfstandigen wordt voorgesteld. De overlegpartijen willen niet dat kosten en risico's van onverzekerden op de samenleving neerkomen. Het is de bedoeling dat het UWV de verplichte regeling uitvoert en dat de Belastingdienst de premie heft. De verzekering is inkomensafhankelijk en keert maximaal 70% van het laatstverdiende inkomen uit met een maandelijks maximum en een mogelijkheid tot het bijverzekeren. Als alternatief voor de verplichte AOV zou ook gekozen mogen worden voor een zelfgekozen verzekering die op inhoud minimaal gelijk is aan de verplichte verzekering. De beoogde ingangsdatum is 1 januari 2024.

Vraag van de maand

Schenkingsvrijstelling voor de eigen woning

Vraag

Mijn dochter is in november 2021 40 jaar geworden. Zij heeft in september een bod uitgebracht op een woning. Ik wil haar graag een handje helpen en heb in diezelfde maand een schenking van € 105.000 gedaan voor de aankoop van de eerste woning (tot nu toe huurt ze). Helaas was haar bod niet hoog genoeg en heeft ze in 2021 geen woning kunnen kopen. Is de schenking nog wel belastingvrij?

Antwoord

De fiscale wetgeving kent de zogeheten (eenmalige) schenkingsvrijstelling voor de eigen woning. Tot een bedrag van € 105.302 (2021) en € 106.671 (2022) mag er vrij van schenkbelasting worden geschonken, op voorwaarde dat de schenking wordt gebruikt voor de eigen woning. Dat kan zijn:

- Voor de aankoop van de eigen woning
- Voor de verbouwing of verbetering van de eigen woning
- Voor de aflossing van de eigenwoningschuld; of
- Voor de afkoop van erfpacht

De ontvangende partij – uw dochter – moet in de aangifte schenkbelasting een beroep doen op de schenkingsvrijstelling voor de eigen woning. Deze bijzondere vrijstelling geldt echter alleen tot en met de 40^e verjaardag. Als een schenking daarna wordt ontvangen, geldt de schenkingsvrijstelling voor de eigen woning niet.

In dit geval is er iets bijzonders aan de hand. U heeft geschonken voor haar 40^e verjaardag, maar uw dochter kan het geschonken bedrag pas gebruiken voor de eigen woning *nadat* zij 40 is geworden. Is dat dan geen probleem?

In [art. 5 Uitvoeringsregeling schenk- en erfbelasting](#) zijn de voorwaarden voor toepassing van de schenkingsvrijstelling voor de eigen woning nader uitgewerkt. Een van de voorwaarden is dat het geschonken bedrag uiterlijk in het tweede kalenderjaar volgend op het jaar waarvoor een beroep op de verhoogde vrijstelling is gedaan, is besteed voor de eigen woning. Als uw dochter in 2022 of 2023 een woning koopt en het geschonken bedrag besteedt voor de aankoop van deze woning, dan kan zij voor het jaar 2021 een beroep doen op de schenkingsvrijstelling.

Aangifte schenkbelasting

Als uw dochter gebruik wil maken van de schenkingsvrijstelling voor de eigen woning, moet zij vóór 1 maart van het jaar volgend op het jaar waarin de schenking heeft plaatsgevonden, dus vóór 1 maart 2022, aangifte doen. Als zij de schenking onverhoopt niet tijdig gebruikt voor een eigen woning, moet zij dit uiterlijk 31 mei van het derde kalenderjaar volgend op het jaar waarvoor een beroep op de verhoogde vrijstelling is gedaan, dus vóór 1 juni 2024, bij de Belastingdienst melden. Er zal dan alsnog schenkbelasting betaald moeten worden. Een voorwaardelijke schenking kan in een dergelijk geval uitkomst bieden. De schenker stelt als voorwaarde dat de schenking binnen een bepaalde periode moet worden gebruikt voor de eigen woning. De schenking vervalt als niet aan de voorwaarde is voldaan.

Belang voor de praktijk

In het onderdeel Wonen van het [Coalitieakkoord 2021-2025](#) is opgenomen dat de verhoogde schenkingsvrijstelling in verband met een eigen woning, beter bekend als de ‘jubelton’, in de komende kabinetsperiode (in 2024) wordt geschrapt.

Naar aanleiding van het [Coalitieakkoord 2021-2025](#) hebben Tweede Kamerleden de vraag gesteld of het mogelijk is om de jubelton eerder af te schaffen. Op 14 januari 2022 heeft minister Kaag van Financiën in [antwoord](#) op de Kamervragen aangegeven dat eerder afschaffen op technische problemen stuit. De jubelton is onderdeel van de aangifte schenkbelasting. Bij het afschaffen van deze schenkingsvrijstelling moet het onderdeel uit de aangifte worden verwijderd. De aanpassingen in de aangifte en in de achterliggende systemen vragen tijd en capaciteit van de Belastingdienst. In 2022 is de beschikbare capaciteit nodig voor afronding van de overgang naar een nieuw systeem voor de schenk- en erfbelasting.

Wetgeving en beleid

Lijfrenteverzamelbesluit gewijzigd

De staatssecretaris van Financiën heeft het lijfrenteverzamelbesluit gewijzigd. Hij keurt onder andere goed dat een nabestaandenlijfrente die toekomt aan een AOW-gerechtigd familielid een kortere looptijd mag hebben dan twintig jaar.

[Besluit van 13 december 2021, nr. 2021-22413](#)

Met het besluit van 13 december 2021 heeft de staatssecretaris van Financiën het lijfrenteverzamelbesluit van 16 mei 2019, [nr. 2019-115021](#), gewijzigd. Een greep uit de wijzigingen:

1. Wettelijke bedenktijd: Een – bancaire of verzekerde – lijfrentevoorziening moet fiscaalrechtelijk een afkoopverbod kennen. Wie echter een lijfrenteverzekeringsluit, heeft de mogelijkheid om de overeenkomst binnen een periode van dertig kalenderdagen met onmiddellijke ingang op te zeggen (wettelijke bedenktijd). Deze bedenktijd volgt uit [art. 4:63 Wft](#). Deze opzegmogelijkheid staat niet in de weg aan het afkoopverbod. Op lijfrenterekeningen en lijfrentebeleggingsrechten is deze bepaling niet van toepassing. Maar voor lijfrenterekeningen kent [art. 6:230x BW](#) wel een soortgelijke opzegmogelijkheid als de rekening ‘op afstand wordt gesloten’. Deze bedenktijd bedraagt veertien dagen. De staatssecretaris keurt nu goed dat een opzegmogelijkheid binnen een termijn van maximaal dertig dagen in alle gevallen niet in strijd is met het fiscale afkoopverbod. Het opnemen van een dergelijke opzegmogelijkheid in de lijfrenteovereenkomst leidt er dus niet toe dat de lijfrenteovereenkomst daardoor onzuiver wordt en daarmee in box 3 valt. Bovendien keurt de staatssecretaris goed dat er bij gebruikmaking van deze mogelijkheid geen revisierente wordt berekend.
2. Niet-natuurlijk persoon erfgenaam lijfrenteaanspraak: In onderdeel 4.2.4 van het besluit is ingegaan op de situatie dat een niet-natuurlijk persoon een reeds ingegane bancaire lijfrente bij overlijden van de rekeninghouder als erfgenaam verkrijgt. Anders dan je zou verwachten, is deze verkrijging geen verboden vervreemding ter zake waarvan bij de overleden rekeninghouder negatieve uitgaven voor inkomensvoorzieningen en revisierente in rekening wordt gebracht. Deze weeffout in de wet – zo zien wij dit althans – volgt uit [art. 3.126a lid 6 Wet IB 2001](#). Eerder vorig jaar kwam de Belastingdienst ook al tot deze conclusie ([Vragen en antwoorden over lijfrenten, V&A D.9, editie 6 mei 2021](#)).
3. Looptijd bancaire nabestaandenlijfrente AOW-gerechtigde: Een bancaire nabestaandenlijfrente kent in principe een minimum looptijd van vijf jaar. Maar als de verkrijger van een nog niet ingegane lijfrente een bloed- of aanverwant, niet zijnde de (gewezen) partner, in de rechte lijn of in de tweede of derde graad van de zijlijn die ouder is dan dertig jaar, bedraagt de minimum looptijd twintig jaar. De staatssecretaris keurt nu goed dat deze looptijd kan worden ingekort als dit familielid al AOW-gerechtigd is. De minimum looptijd bedraagt in dat geval twintig jaar minus het aantal volle jaren dat de verkrijger al AOW-gerechtigd is. De minimum looptijd bedraagt wel altijd ten minste vijf jaar. Mogelijk wordt deze goedkeuring op een later moment nog opgenomen in de wet. In het onwaarschijnlijke geval dat de wetgever daar niet mee wil instemmen, zal de goedkeuring uiteraard vervallen.

Belang voor de praktijk

Het lijfrenteverzamelbesluit van 16 mei 2019 werd eerder ook al eens gewijzigd, namelijk met het besluit van 8 september 2020, [nr. 2020-16039](#). In dat besluit is een goedkeuring opgenomen voor de afkoopregeling bij arbeidsongeschiktheid ([art. 3.133 lid 9 Wet IB 2001](#)) en voor de ingangsdatum en de minimale looptijd van een bancaire alimentatielifrente. Voor de goede orde vermelden wij dat Nationale-Nederlanden Bank géén bancaire alimentatielifrente aanbiedt. Datzelfde geldt overigens voor de bancaire pensioenverrekeningslijfrente, die ook met het besluit van 16 mei 2019 is mogelijk gemaakt.

De fiscale kaders worden met dit besluit verruimd. Dat wil echter niet zeggen dat een uitvoerder verplicht is mee te werken aan bijvoorbeeld een verruiming van de bedenktijd of een ingekorte minimum looptijd van de bancaire nabestaandenlijfrente voor een AOW-gerechtigd familielid. Dat is aan de individuele uitvoerder om te bepalen.

Wetsvoorstel aanpassing waardeoverdracht en pensioen- en lijfrenteafkoop

Dit wetsvoorstel lost twee knelpunten in de regeling van waardeoverdracht op. Voorts kunnen kleine nettopensoenen en kleine nettolijfrenten worden afgekocht als waardeoverdracht niet mogelijk is.

[Wijziging van de Pensioenwet, de Wet inkomstenbelasting 2001 en enige andere wetten in verband met aanpassing van de regeling voor waardeoverdracht en afkoop klein pensioen en invoering van afkoop klein nettopensoenen en nettolijfrente, Kamerstuk 36004](#)

Op 23 december 2021 is een wetsvoorstel bij de Tweede Kamer ingediend dat twee knelpunten in de regeling van waardeoverdracht van pensioenen op moet lossen. Het gaat hier om de volgende twee punten:

1. Een pensioenuitvoerder kan een premievrije aanspraak op klein ouderdomspensioen overdragen als deze is ontstaan door het einde van het dienstverband. Dit vloeit voort uit de Wet waardeoverdracht klein pensioen ([Stb. 2017, 505](#)). Maar een dergelijke aanspraak kan ook door een andere oorzaak zijn ontstaan. Denk aan wijziging van pensioenuitvoerder waarbij geen (collectieve) waardeoverdracht plaatsvindt. Met dit wetsvoorstel wordt het recht van pensioenuitvoerders op waardeoverdracht van klein ouderdomspensioen uitgebreid voor deze situaties. Als waardeoverdracht in dit geval niet mogelijk is, dan is afkoop mogelijk. De uitbreiding geldt overigens niet voor kleine verzekerde uitkeringsregelingen. In die gevallen blijft het recht op automatische waardeoverdracht en afkoop beperkt tot situaties waarin sprake is van einde deelneming. De voorwaarden waaronder waardeoverdracht of afkoop mogelijk is wijzigen niet.
2. Een aanspraak op klein nettopensoenen mag niet worden afgekocht. Maar waardeoverdracht op grond van de Wet waardeoverdracht klein pensioen is ook niet mogelijk. Voor deze situatie wordt afkoop alsnog mogelijk gemaakt.

Ten slotte introduceert dit wetsvoorstel de mogelijkheid om een kleine nettolijfrente af te kopen.

Belang voor de praktijk

De Wet waardeoverdracht klein pensioen heeft onder andere het doel van behoud van de pensioenbestemming vaker te realiseren. Met dit wetsvoorstel zal dit doel voor meer kleine pensioenen bereikt kunnen worden, nu waardeoverdracht in alle gevallen mogelijk wordt gemaakt. Dat zal ertoe leiden dat er op pensioendatum minder kleine pensioenen bestaan.

Dit wetsvoorstel brengt een aantal vrij technische wijzigingen aan in de pensioen- en lijfrentewetgeving. Deze wijzigingen zijn echter voor een uitvoerder van groot belang. Instandhouding van deze kleine pensioen- en lijfrente-aanspraken is namelijk voor een uitvoerder een zeer kostbare aangelegenheid. De beoogde ingangsdatum is zo spoedig mogelijk in 2022.

Geërfd recht ODV en aanwending voor lijfrente door één erfgenaam

Het Centraal Aanspreekpunt Pensioenen (CAP) van de Belastingdienst geeft in een Vraag & Antwoord aan wat de gevolgen zijn als slechts één van de erfgenamen de ODV aanwendt voor een lijfrenteproduct

[Vraag & Antwoord 21-009 Geërfd recht op ODV-termijnen aanwenden voor verkrijgen lijfrenteproduct door één van de erfgenamen](#)

Op 23 december 2021 heeft het CAP een standpunt gepubliceerd over de ODV na overlijden. Een dga heeft zijn in eigen beheer opgebouwde pensioenaanspraak omgezet in een ODV en overlijdt vervolgens. Wanneer er meerdere erfgenamen gerechtigd zijn tot de ODV, is sprake van evenzovele ODV's. Elke individuele ODV-gerechtigde kan ervoor kiezen om de ODV aan te wenden voor de verkrijging van een lijfrenteproduct. Het is niet relevant dat de overige ODV-gerechtigden een andere keuze maken.

Belang voor de praktijk

De erfgenaam die gerechtigd is tot de ODV termijnen kan zijn of haar deel van het recht aanwenden voor de verkrijging van een lijfrenteproduct zoals bedoeld in [art. 3.125](#) en [3.126a](#) Wet IB 2001. Dit kan in de vorm van een levenslange oudedagslijfrente of een tijdelijke oudedagslijfrente. In [Vraag en Antwoord 20-2008](#) heeft het CAP aangegeven dat het volgens de voorwaarden [van art. 38p Wet LB 1964](#) niet is toegestaan dat de erfgenaam het ODV recht aanwendt voor het verkrijgen van een direct ingaande tijdelijke nabestaandenlijfrente die uitkeert aan hem/haar zelf. Let er wel op dat omzetting uiterlijk mogelijk is tot het vijfde jaar na het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd.

Woningwaardegrens startersvrijstelling wijzigt per 1 januari 2023

De woningwaardegrens van de startersvrijstelling overdrachtsbelasting wordt per 1 januari 2023 verhoogd naar € 440.000. In 2022 bedraagt de startersvrijstelling ongewijzigd € 400.000.

[Bijstellingsregeling indirecte belastingen en de Provinciewet 28 december 2021, nr. 2021-0000234981, Stcrt. 2021, 48131](#)

Met ingang van 1 januari 2021 bevat [art. 15 lid 1 onderdeel p Wet op belastingen van rechtsverkeer](#) (WBR) een vrijstelling overdrachtsbelasting voor 'starters' op de woningmarkt. De vrijstelling kan bij de verkrijging van een woning eenmalig worden toegepast door een meerderjarige verkrijger die jonger is dan vijftientig jaar. Voorwaarde is dat de woning anders dan tijdelijk als hoofdverblijf wordt gebruikt en de verkrijger dit voorafgaand aan de verkrijging duidelijk, stellig en zonder voorbehoud schriftelijk verklaart. Met ingang van 1 april 2021 geldt de vrijstelling voor een woningwaarde van maximaal € 400.000.

[Art. 15 lid 10 WBR](#) bepaalt dat de voor de startersvrijstelling van [art. 15 lid 1 onderdeel p WBR](#) per 1 april 2021 geldende woningwaardegrens jaarlijks - bij de aanvang van het kalenderjaar - wordt aangepast aan de ontwikkeling in de landelijk gemiddelde WOZ-waarde. De gewijzigde waarde wordt een jaar van tevoren bij ministeriële regeling bekend gemaakt en gaat dus gelden met ingang van 1 januari van het volgend kalenderjaar.

Door de indexering wordt de woningwaardegrens, die in 2021 is vastgesteld op € 400.000, per 1 januari [2023](#) verhoogd naar € 440.000.

Belang voor de praktijk

Eind 2021 is de gemiddelde koopsom van een woning gestegen tot € 410.000. De verwachting is dat de stijging in 2022 afvlakt maar toch ten minste 10% zal bedragen. Starters die er ondanks de krapte op de woningmarkt in slagen om een 'gemiddelde' woning te bemachtigen zullen in 2022 alsnog geconfronteerd worden met overdrachtsbelasting als de waarde meer bedraagt dan € 400.000. Het lijkt erop dat de wetgever bij het vaststellen van de vrijstelling geen rekening heeft gehouden met de explosieve stijging van de huizenprijzen.

In het overzicht 'Fiscale en sociale cijfers 2022' zijn wij ten onrechte uitgegaan van een indexatie per 1 januari 2022. Als bijlage bij deze nieuwsbrief treft u een aangepast overzicht 'Fiscale en sociale cijfers 2022' aan.

Jurisprudentie

Stakingslijfrentepremie aftrekbaar op bijdrage-inkomen Zvw?

De fiscaal aftrekbare koopsom voor een stakingslijfrente is niet aftrekbaar van de grondslag van de inkomensafhankelijke bijdrage Zorgverzekeringswet. Advocaat-generaal Wattel concludeert dat dit in strijd is met het discriminatieverbod.

[Conclusie advocaat-generaal Wattel van 8 oktober 2021, ECLI:NL:PHR:2021:934](#)

Een man drijft samen met zijn echtgenote een onderneming, een café. In 2016 staken zij hun onderneming. Het inkomen van de man bestaat in dat jaar grotendeels uit stakingswinst. Hij bedingt voor een groot deel van deze stakingswinst een stakingslijfrente. De koopsom hiervoor is aftrekbaar voor de heffing van inkomstenbelasting/premie volksverzekeringen, maar niet voor de bijdrageheffing Zorgverzekeringswet. De man moet dus over de stakingswinst – tot het maximum bijdrage-inkomen – de bijdrage Zorgverzekeringswet betalen. En dat terwijl de man over de lijfrente-uitkeringen te zijner tijd opnieuw de bijdrage Zorgverzekeringswet moet betalen. Bij de opbouw van pensioen in een dienstverband treedt deze dubbele heffing niet op, omdat de eigen bijdrage van de werknemer volledig in mindering komt op het loon van de werknemer waarover de bijdrage Zorgverzekeringswet wordt berekend. Advocaat-generaal Wattel concludeert dat deze ongelijke behandeling in strijd is met het discriminatieverbod, waarvoor geen rechtvaardigingsgrond bestaat.

Belang voor de praktijk

Het is opmerkelijk dat deze conclusie pas twee maanden na dagtekening voor publicatie is vrijgegeven. De uitkomst van deze procedure is namelijk voor de lijfrentepraktijk van groot belang. Als de Hoge Raad de conclusie van Wattel onverkort overneemt, zal dit naar onze mening onherroepelijk leiden tot een gelijke behandeling van lijfrente- en pensioenopbouw op het punt van de bijdrageheffing. Het zou eens een keer tijd worden!

Eerder oordeelde de Hoge Raad al dat bijdrageheffing over de vrijgevalle oudedagsreserve (FOR) bij de omzetting ervan in een lijfrenteaanspraak niet aan de orde mag zijn (Hoge Raad 23 november 2018, [ECLI:NL:HR:2018:2175](#)). Die uitspraak heeft geleid tot aanpassing van [art. 43 lid 2 Zvw](#). De wetgever heeft hierbij echter gekozen voor de meest minimale wetsaanpassing. Het was – ook in de woorden van Wattel – wachten op een vervolgpcedure. Die is er nu dus.

Ook voor wat betreft de opbouw mogelijkheden van lijfrenteaanspraken zelf gaat er het nodige veranderen. De [Wet toekomst pensioenen](#) gaat ervoor zorgen dat de opbouwruimte voor lijfrente en pensioen aanzienlijk gelijk – maar niet gelijk – wordt. Dit wetsvoorstel wordt naar het zich laat aanzien in het tweede kwartaal van 2022 ingediend bij de Tweede Kamer. Het is de bedoeling dat deze wet in 2023 in werking treedt. De conceptversie van het wetsvoorstel dat ter internetconsultatie is aangeboden, is [hier](#) terug te vinden.

Box 3-heffing in strijd met internationaal recht

De vermogensmix van box 3 is in strijd met Europese wet- en regelgeving. Er moet worden aangesloten bij de daadwerkelijk gerealiseerde rendementen.

[Hoge Raad 24 december 2021, ECLI:NL:HR:2021:1963](#)

Een man en zijn vrouw behalen een rendement op hun vermogen van € 6.612 (2017) en € 3.528 (2018). De box 3-heffing over deze jaren bedraagt € 12.705 en € 11.969. Het vermogen van circa € 1 miljoen is voor circa 80% belegd in spaargeld met een lage rente. Dit, terwijl de vermogensmix in het stelsel van de box 3-heffing ervan uitgaat dat hij voor slechts 21% in spaargeld belegt. De man is van mening dat het systeem van de box 3-heffing in strijd is met de beginselen van het eigendomsrecht ([art. 1 EP EVRM](#)) en

het verbod op discriminatie ([art. 14 EVRM](#)). De Hoge Raad geeft de man gelijk. Alleen het werkelijke rendement hoeft in de heffing te worden betrokken.

Belang voor de praktijk

Sinds 2017 is de heffingssystematiek in box 3 gewijzigd. Hiermee werd geprobeerd het forfaitaire rendement beter te laten aansluiten bij het gemiddelde werkelijk rendement op bezittingen. Hiervoor wordt een onderscheid gemaakt tussen het forfaitaire rendement dat enerzijds wordt behaald op spaartegoeden, en anderzijds het rendement dat wordt behaald op vastgoed, aandelen, obligaties en overige bezittingen. Die rendementspercentages worden toegepast op een wettelijk vastgestelde forfaitaire vermogensmix. Naarmate het box-3-vermogen toeneemt, wordt dit voor een groter deel geacht uit beleggingen te bestaan en wordt een hoger forfaitair rendement in box 3 in aanmerking genomen. Volgens de Hoge Raad is het stelsel van forfaitaire heffingen door deze aanpassingen juist verder af komen te staan van een heffing over daadwerkelijk rendement. De redelijke verhouding tussen de gehanteerde middelen en het met de heffing beoogde doel is met dit sinds 2017 gehanteerde stelsel zoek.

Voor spaarders die over 2017, 2018, 2019 en 2020 naar aanleiding van dit arrest van de Hoge Raad alsnog individueel bezwaar willen maken tegen hun definitieve aanslag, is het de vraag of zij hun belastinggeld terugkrijgen. Een bezwaar moet immers binnen zes weken na de aanslag zijn ingediend. De 60.000 mensen die al eerder meededen aan de zogenaamde [massaal-bezwaarprocedure](#) hebben daarin meer kans van slagen. Voor de aangifte 2021 kan in ieder geval teruggerepen worden op de uitspraak van de Hoge Raad.

Het nieuwe kabinet was al van plan om de box 3-regeling te gaan aanpassen zodat alleen belasting wordt geheven over het werkelijke inkomen uit vermogen. Maar volgens het coalitieakkoord zal dat pas vanaf 2025 ingevoerd worden. Door de uitspraak van de Hoge Raad verwachten wij dat dit proces in een stroomversnelling gaat komen.

Nieuwsbrief Fiscaal Juridische Actualiteiten

De Nieuwsbrief Fiscaal Juridische Actualiteiten wordt verzorgd door Nationale-Nederlanden Bank en Nationale-Nederlanden Levensverzekering Maatschappij.

Redactie

Ferd Beukers
Gerda Lagarde
Maarten van Mierlo
Ruben Stam

Wilt u opgenomen worden op de verzendlijst of wenst u de nieuwsbrief niet meer te ontvangen? Stuur dan een e-mail naar fja@nn.nl.

Voor eventuele onjuistheden aanvaarden wij geen aansprakelijkheid.

© 2022 Nieuwsbrief Fiscaal Juridische Actualiteiten - Nationale-Nederlanden